

1. Kilogram idealnog plina ($R = 287 \text{ J/kgK}$ i $\kappa = 1,4$), tlaka 1,5 bar, temperature 200°C , promatrajte kao zatvoreni mirujući sustav koji se, pri konstantnom tlaku, 1,5 bar, hladi do temperature 100°C . Odredite mehanički rad zatvorenog sustava i toplinsku energiju koju pritom sustav izmjenjuje s okolicom tlaka 1 bar i temperature 20°C .

Rješenje: $w_{12} = 28,7 \text{ kJ/kg}$; $q_{12} = 100,45 \text{ kJ/kg}$

2. Idealni se Rankineov kružni proces provodi s pregrijanom parom tlaka 3 MPa, temperature 400°C . Tlak je u kondenzatoru 50 kPa. kolika je snaga toplinske energije koja se dovodi u kružni proces, ako je snaga termoelektrane 1000 MW? Proces nacrtajte u h,s – dijagramu. Računajte s radom pumpanja vode u kotao. Vodu smatrajte nestlačivom.

Karakteristične su vrijednosti stanja kružnog procesa:

- za tlak 3 MPa i 400°C : $h = 3231,69 \text{ kJ/kg}$, $s = 6,92 \text{ kJ/kgK}$;
- za tlak 50 kPa: $v' = 0,001 \text{ m}^3/\text{kg}$, $h'' = 2645 \text{ kJ/kg}$, $h' = 340,5 \text{ kJ/kg}$, $s' = 1,1 \text{ kJ/kgK}$, $s'' = 7,59 \text{ kJ/kgK}$.

Rješenje: $\dot{Q}_{dov} = 3521,1 \text{ MW}$

3. Instalirani protok male protočne hidroelektrane iznosi $125 \text{ m}^3/\text{s}$. Na mjestu zahvata postavljena je brana visine

30 m. Konsumpcijska krivulja na mjestu zahvata opisana je izrazom $H_z = Q/10$, a na mjestu odvoda $H_o = Q/20$.

Srednja vrijednost protoka na mjestu zahvata je $125 \text{ m}^3/\text{s}$, a vjerojatnosna krivulja protoka opisana je izrazom $Q(t) = -Q_{sr} \cdot t/6 + 300$. Izračunajte snagu hidroelektrane za vrijeme maksimalnog i minimalnog protoka.

Rješenje: $P_{min} = 1,23 \text{ MW}$; $P_{max} = 18,39 \text{ MW}$

4. Toplinska snaga jezgre PWR reaktora iznosi 3500 MW. Reaktor ima 4 primarne rashladne petlje. Maseni protok u svakoj petlji je 3889 kg/s a toplina predana vodi u primarnoj pumpi je 4MW. Entalpija pojne vode generatora pare je

380 kJ/kg , a entalpija zasićene pare na izlazu iz generatora pare je 2780 kJ/kg . Koliki je maseni protok pare kroz turbinu i koliki je porast temperature primarnog hladioca u jezgri reaktora? Tijekom godine, nakon 11 mjeseci rada na punoj snazi elektrana će biti obustavljena na mjesec dana. Koliko iznosi faktor opterećenja opisane elektrane i koliki je potrebni maseni protok kroz jezgru 3 dana nakon obustave reaktora ako je izmjereni porast temperature rashladnog sredstva od ulaza do izlaza jezgre 10 K ? Odrediti snagu na pragu elektrane ako je specifični toplinski kapacitet primarnog hladioca je

$5,875 \text{ kJ/kgK}$, termički stupanj djelovanja 34%, ukupna efikasnost pretvorbe mehaničke u električnu energiju 0,94 i snaga vlastite potrošnje 25 MW.

Rješenje: $m_{jezgre} = 15556 \text{ kg/s}$; $dT = 38,3 \text{ K}$; $m_{turb} = 1465 \text{ kg/s}$; $m = 177 \text{ kg/s}$; $F. \text{ opterećenja} = 91,67\%$; $P_{prag} = 1098,7 \text{ MW}$

5. Fotonaponski paneli solarne elektrane stupnja djelovanja 9% postavljeni su pod optimalni kut na mjesto gdje je godišnja ozračenost na horizontalnu površinu 1400 kWh/m^2 . Povećanje ozračenosti pod optimalnim kutom iznosi 19%.

Kolika je potrebna površina FN panela da bi se godišnje proizvela električna energija kao i u elektrani snage 350 MW i faktora opterećenja 0,9? Kolika je vršna snaga i faktor opterećenja FN elektrane uz pretpostavku da je vršna snaga Sunčeva zračenja na panele 1 kW/m^2 ?

Rješenje: $A = 18.400.700 \text{ m}^2$; $P_n = 1656 \text{ MW}$; $m = 0,190$

6. Vjetroagregat (promjer lopatica 76 m, nazivna snaga 1,5 MW) ima ukupni stupanj djelovanja 49% kod brzine vjetrova od 7 m/s koja se javlja tijekom 30% vremena u godini. Brzina vjetrova između nazivne (12 m/s) i maksimalne (25 m/s) javlja se tijekom 15% vremena (kada VA cijelo vrijeme postiže nazivnu snagu), a ostatak vremena VA ne radi.

Kolika je predvidiva godišnja proizvodnja električne energije iz VA?

Koliko iznosi c_{pe} za nazivnu brzinu i koliki je faktor opterećenja VA?

Rješenje: $W = 3198 \text{ MWh}$; $m = 0,243$; $c_{pe12} = 0,312$

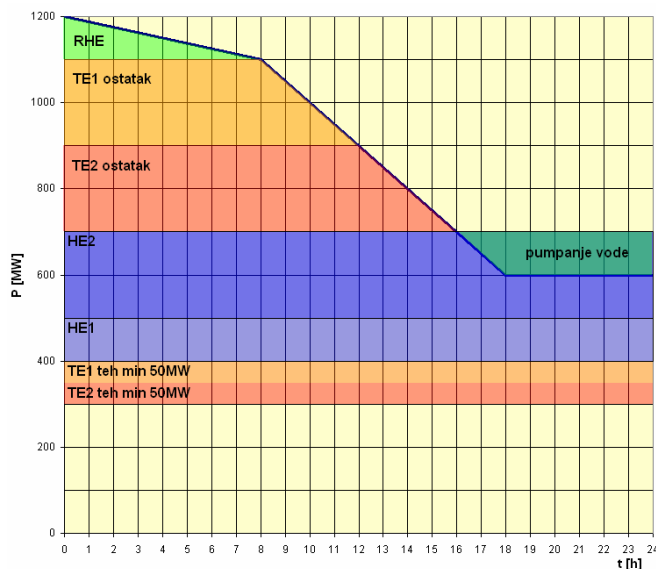
7. Dnevna krivulja trajanja opterećenja nekog EES-a aproksimirana je s tri pravca. Maksimalno opterećenje sustava je 1200 MW, minimalno opterećenje traje 6 sati i iznosi 600 MW, $\alpha = 4/9$, $\beta = 5/6$. Sustav raspolaže sa sljedećim elektranama:

NE:	$P_{NE} = 300$ MW		
TE ₁ :	$P_{TE1n} = 250$ MW;	$P_{TE1min} = 50$ MW;	$c_{TE1} = 30$ lp/kWh
TE ₂ :	$P_{TE2n} = 250$ MW;	$P_{TE2min} = 50$ MW;	$c_{TE2} = 25$ lp/kWh
TE ₃ :	$P_{TE3n} = 250$ MW;	$P_{TE3min} = 50$ MW;	$c_{TE3} = 35$ lp/kWh
HE ₁ :	$P_{HE1n} = 100$ MW;	protočna	
HE ₂ :	$P_{HE2n} = 200$ MW;	protočna	
RHE:	$P_{HE2n} = 300$ MW;	reverzibilna (crpno-akumulacijska)	

Potrebno je :

- nacrtati dnevnu krivulju trajanja opterećenja i raspored rada proizvodnih jedinica
- izračunati faktor opterećenja
- izračunati ukupnu učinkovitost ciklusa skladištenja energije u reverzibilnoj HE (uz pretpostavku da je u razmatranom danu ista količina vode podignuta pumpanjem u gornji spremnik upotrijebljena za proizvodnju tijekom vršnog opterećenja).

Rješenje: $m = 0,74$; $\eta = 0,57$

8. Termoelektrana kao gorivo koristi ugljen ogrjevnice moći 26 MJ/kg, s masenim udjelom sumpora jednakim 1%. Snaga na stezaljkama generatora iznosi 400 MW, učinkovitost pretvorbe toplinske u električnu energiju 33%, a faktor opterećenja 0,74.

Kolika je masa sumpornog dioksida (SO₂) ispuštenog iz elektrane tijekom jedne godine, uz potpuno izgaranje?

Rješenje: $m(\text{SO}_2) = 21\,759$ t